

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๔๒๙๐๓
วันที่ ๒๐ พ.ค. ๒๕๕๕
เวลา ๑๑.๓๕ น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๓๙๙๓๒๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/๕๔๘๘ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๔
๒. หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๑๒๐๔/๕๓๗๙ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๔

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย
๒. บัญชีรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้

ตามที่ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมทั้งแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกรอบระยะเวลาของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยความละเอียดปราศจากข้อสงสัยตามที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ลงมติ

๑. อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณารวมกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคอขวดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยมีขอบด้วยกฎหมาย พ.ศ. โดยให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ธรรมภิบาล และนโยบายของรัฐบาล และให้ความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและคณะกรรมการแก้ไขปัญหาคอขวดที่ดินของรัฐไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๒. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับความเห็นของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

๓. รับทราบแผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรองและกรอบระยะเวลาของร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดพิจารณาดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ไปเพื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์วิลาส)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๕ (มัทธมา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (งาน สนช./ส.แจ้งมติ/ม107)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

- (๑) เพิ่มให้ครอบคลุมรายได้ทุกประเภทที่เกิดจากการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมาจ่ายเป็นค่าชดเชยที่ดิน ส.ป.ก.๕-๐๑ ค่าตอบแทนที่ดินที่เกษตรกรได้รับกรรมสิทธิ์และใช้จ่ายอื่นได้ (เพิ่มมาตรา ๙/๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง)
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมที่มาของรายได้ที่ ส.ป.ก. ได้รับ ให้ครอบคลุมทุกประเภท (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐ (๔))
- (๓) แก้ไขเพิ่มเติมวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนเกษตรกร (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม)
- (๔) ยกเลิกการห้ามจำหน่ายหรือก่อให้เกิดภาระติดพันใดๆ ในที่ดิน (ยกเลิกมาตรา ๒๘)
- (๕) เพิ่มให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดินได้ (เพิ่มมาตรา ๒๙/๑)
- (๖) เพิ่มให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน (เพิ่มมาตรา ๒๙/๒)
- (๗) เพิ่มวิธีการจัดที่ดินของรัฐให้สอดคล้องกับนิยามคำว่า “การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” และแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำให้สอดคล้องกับวรรคสามที่เพิ่มขึ้นมา (เพิ่มมาตรา ๓๐ วรรคสาม และแก้ไขเพิ่มเติมวรรคสี่ และวรรคหก)
- (๘) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจให้ ส.ป.ก. สามารถบริหารจัดการที่ดินที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ทั้งหมด (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๐ วรรคห้า)
- (๙) ยกเลิกการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ยกเลิกมาตรา ๓๓)
- (๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้กับคู่สัญญาของ ส.ป.ก. (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๘)
- (๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การโอนสิทธิและตกทอดทางมรดกสิทธิในที่ดินที่เกษตรกรได้รับกรรมสิทธิ์ และกำหนดให้มีการควบคุมขนาดเนื้อที่การถือครองที่ดินดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง เพิ่มวรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่)
- (๑๒) เพิ่มให้มีการควบคุมการใช้ประโยชน์ในที่ดินเกษตรกรได้รับกรรมสิทธิ์ (เพิ่มมาตรา ๓๙/๑)
- (๑๓) ยกเลิกบทกำหนดโทษ กรณีไม่แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๓๓ (ยกเลิกมาตรา ๔๘)

เหตุผล

โดยเป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้เกิดความชัดเจน ทันสมัย ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ช่วยเหลือผู้ไร้ที่ดินทำกินได้จำนวนมากและรวดเร็วยิ่งขึ้น ลดภาระให้กับประชาชน และอำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานภาครัฐ จึงได้ปรับปรุงถ้อยคำเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (กองทุน) รายได้ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้รับ และวิธีการจัดที่ดินของรัฐให้เกิดความชัดเจน ครอบคลุม รายได้รายจ่ายและการจัดที่ดินทุกประเภทที่ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ปรับปรุงหลักเกณฑ์การโอนสิทธิและตกทอดทางมรดกสิทธิในที่ดินสำหรับที่ดินที่เกษตรกรเช่าซื้อจนได้รับกรรมสิทธิ์ไปแล้วให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกฎหมายอื่น โดยกำหนดให้ทายาทโดยธรรมของเกษตรกร ไม่ว่าจะมีความสัมพันธ์เป็นเกษตรกรหรือไม่ ก็สามารถรับโอนสิทธิหรือรับมรดกสิทธิในที่ดินได้ จำกัดเฉพาะขนาดเนื้อที่ ต้องมีไม่เกินกฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนด เพื่อกระจายสิทธิการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและป้องกันการกระจุกตัวของที่ดินอยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง และทายาททุกรุ่นต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับจากการโอนสิทธิหรือรับมรดกสิทธิเพื่อประกอบเกษตรกรรมเท่านั้น เพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมไว้ พร้อมทั้ง ได้อำนวยความสะดวกให้กับหน่วยงานของรัฐ ให้สามารถรับโอนสิทธิในที่ดินจากเกษตรกรมาใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะได้ นอกจากนี้ยังได้แก้ไขวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนเกษตรกร เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ เพิ่มเติมอำนาจให้ ส.ป.ก. สามารถจัดซื้อที่ดินนอกเขตปฏิรูปที่ดินได้เพื่อความคล่องตัวในการจัดหาที่ดิน และยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินให้แก่คู่สัญญาของ ส.ป.ก. เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เจ้าของที่ดินขายที่ดินให้กับ ส.ป.ก. มากขึ้น จะได้มีที่ดินมาจัดให้กับราษฎรผู้ไร้ที่ดินทำกินที่ขึ้นทะเบียนไว้กับ ส.ป.ก. ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาผู้ไร้ที่ดินทำกินตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่ดินเกิดประโยชน์และมีความคุ้มค่าสูงสุด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน วิถีชีวิตของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ภูมิประเทศของแต่ละจังหวัด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ที่ผ่านมา และเป็นการวางแผนป้องกันการขยายตัวของชุมชนเมืองเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรมในอนาคต จึงกำหนดให้ ส.ป.ก. สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินได้ พร้อมให้อำนาจอนุญาตหรือจัดที่ดินตามที่ได้จำแนกไว้ โดยเรียกเก็บค่าเช่าหรือค่าตอบแทน เพื่อนำส่งเข้าบัญชีกองทุนสำหรับใช้เป็นทุนหมุนเวียนใช้จ่ายในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งจะทำให้ ส.ป.ก. สามารถบริหารจัดการที่ดินและควบคุมที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินได้ทั้งหมด ไม่ว่าที่ดินนั้นจะไม่เหมาะสมกับการเกษตรกรรมหรือเป็นเขตชุมชนก็ตาม และเพื่อลดภาระให้กับประชาชน จึงได้ยกเลิกการห้ามจำหน่ายหรือก่อให้เกิดภาระติดพันใด ๆ การแจ้งการครอบครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งบทกำหนดโทษกรณีไม่กระทำหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว และได้ปรับปรุงบทบัญญัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการปรับปรุงบทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“(๔) เงิน ดอกผล หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ ส.ป.ก. ได้รับเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๔ ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งชื่อนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

“มาตรา ๒๙/๑ ในกรณีมีผู้ประสงค์จะขายที่ดินเพื่อเกษตรกรรมซึ่งมีได้อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดซื้อที่ดินนั้น เพื่อนำมาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ และให้ถือเสมือนว่าเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยไม่ต้องดำเนินการกำหนดเขตที่ดินนั้นให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา ๒๕”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

“มาตรา ๒๙/๒ ให้ ส.ป.ก. จำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในที่ดินที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคำนึงถึงสัดส่วนของพื้นที่แต่ละเขต สภาพพื้นที่ ศักยภาพของดิน การใช้ประโยชน์ สภาพแวดล้อม วิถีชีวิตของชุมชน และการขยายตัวของชุมชนในอนาคต โดยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ซึ่งเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมพิจารณาเสนอความเห็นในการจำแนกด้วย ทั้งนี้ ให้จำแนกเป็นเขตพื้นที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เขตพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเกษตร
- (๒) เขตพื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน
- (๓) เขตพื้นที่เพื่อการอื่น นอกเหนือจาก (๑) และ (๒)

หลักเกณฑ์ วิธีการจำแนก และเปลี่ยนแปลงเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ บรรดาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ ส.ป.ก.ได้มา ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ตามขนาดการถือครองในที่ดินดังกล่าว ต่อไปนี้

(๑) จำนวนที่ดินไม่เกินห้าสิบไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งประกอบเกษตรกรรมอย่างอื่นนอกจากเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ ตาม (๒)

(๒) จำนวนที่ดินไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัวเดียวกัน ซึ่งใช้ประกอบเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

(๓) จำนวนที่ดินที่คณะกรรมการเห็นสมควร สำหรับสถาบันเกษตรกร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประเภทและลักษณะการดำเนินงานของสถาบันเกษตรกรนั้น ๆ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการจัดให้เกษตรกร และเป็นที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดมิให้มีการโอนสิทธิในที่ดิน ก็ให้จัดให้เกษตรกรเช่า ในกรณีอื่นให้จัดให้เกษตรกรเช่าหรือเช่าซื้อตามที่เกษตรกรแสดงความจำนง ถ้าเป็นการจัดให้สถาบันเกษตรกรให้จัดให้สถาบันเกษตรกรเช่า

ในกรณีที่ที่ดินที่ ส.ป.ก.ได้มา เป็นที่ดินของรัฐและยังมิได้มีการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ถ้าเป็นการจัดให้แก่เกษตรกร ให้จัดให้เกษตรกรเช่าทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

บรรดาที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มา ถ้าเป็นที่ดินของรัฐและมีเกษตรกรถือครองอยู่แล้ว เกินจำนวนที่กำหนดในวรรคหนึ่งก่อนเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อเกษตรกรดังกล่าวยื่นคำร้องและยินยอมชำระค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดินในอัตราหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับที่ดินส่วนที่เกินตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดที่ดินให้เกษตรกรเช่าหรือจัดให้แล้วแต่กรณี ตามจำนวนที่เกษตรกรถือครองได้ แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ ในการกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดินดังกล่าว ต้องคำนึงถึงระยะเวลาและวิธีการที่เกษตรกรได้ที่ดินนั้นมา ความสามารถในการทำประโยชน์ประเภทของเกษตรกรรม และการทำประโยชน์ที่ได้ทำไว้แล้วในที่ดินนั้น

ในการจัดที่ดินให้เกษตรกรตามวรรคสี่ ถ้าเกษตรกรได้เข้าครอบครองที่ดินดังกล่าว ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้เรียกเก็บเฉพาะค่าธรรมเนียมในการโอนและรังวัด และค่าปรับปรุงพัฒนาที่ดินที่ ส.ป.ก. ดำเนินการให้ ตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด เฉพาะส่วนที่ไม่เกินห้าสิบไร่

นอกจากการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร ตาม (๑) (๒) และ (๓) แล้ว ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจอนุญาตให้ทบวงการเมือง องค์การของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์สาธารณะ รวมถึงอนุญาตให้บุคคลใดใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้จำแนกไว้ตามมาตรา ๒๘/๒ (๓) หรืออสังหาริมทรัพย์ในที่ดินดังกล่าว โดยเรียกเก็บค่าตอบแทนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เพื่อนำเงินเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ผู้ได้รับอนุญาตถือปฏิบัติ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

การจัดที่ดินให้เช่าหรือเช่าซื้อตามมาตรานี้ ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เกี่ยวกับการควบคุมการเช่าหรือเช่าซื้อ และสิทธิการเช่า เช่าซื้อ หรือเช่าทำประโยชน์ตามมาตรานี้จะโอนแก่กันได้หรือตกทอดทางมรดกได้ เฉพาะตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๘ ถ้า ส.ป.ก. และคู่สัญญา เกี่ยวข้องในกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้ จดทะเบียนในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้ ส.ป.ก. และคู่สัญญา ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนนั้น”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๙ ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิเป็นโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการ ทำประโยชน์จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะทำการแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการโอนหรือตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยัง ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือโอนให้แก่ทบวงการเมือง องค์การของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ในกฎกระทรวง

ทายาทโดยธรรมผู้รับมรดกหรือทายาทผู้รับโอนที่ดินดังกล่าว จะต้องเป็นผู้ไม่มี ที่ดินเป็นของตนเองและบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือมีที่ดินเป็นของตนเองและบุคคลในครอบครัว เดียวกัน แต่เมื่อรวมกับที่ดินที่รับมรดกหรือรับโอนแล้ว จะต้องไม่เกินกว่าเนื้อที่ตามที่มาตรา ๓๐ กำหนด

ในกรณีที่ทายาทโดยธรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มีที่ดินของตนเองและ บุคคลในครอบครัวเดียวกันอยู่ก่อน เมื่อรวมกับที่ดินที่รับโอนหรือรับมรดกแล้วมีเนื้อที่เกินกว่ามาตรา ๓๐ กำหนด ให้ผู้นั้นจำหน่ายที่ดินส่วนที่เกินให้กับ ส.ป.ก. ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับที่ดินนั้นมา ถ้าไม่จำหน่าย ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจเวนคืนที่ดินส่วนที่เกินนั้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ข้อจำกัดสิทธิเกี่ยวกับจำนวนที่ดินต้องไม่เกินเนื้อที่ตามที่มาตรา ๓๐ กำหนด และ ให้มีผลผูกพันทายาทโดยธรรมผู้รับโอนสิทธิและรับมรดกสิทธิทุกรายด้วย”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

“มาตรา ๓๙/๑ บุคคลที่ได้รับสิทธิตามมาตรา ๓๙ จะต้องใช้ประโยชน์ในที่ดิน ตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับการจัด การใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์อย่างอื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ได้รับการจัด

หรือทำการปลูกสร้างสิ่งใด ๆ หรือทำการใด ๆ แก่ที่ดินนั้น อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย

ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืน รื้อถอน ทำให้ที่ดินคืนสู่สภาพเดิม หรืองดเว้นการกระทำนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม เมื่อได้ติดประกาศคำสั่งไว้ ณ บริเวณนั้น และที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้ผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย ดำเนินการรื้อถอนหรือทำให้ที่ดินคืนสู่สภาพเดิม โดยผู้ฝ่าฝืนจะเรียกร้องค่าเสียหายมิได้ และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนหรือทำให้ที่ดินคืนสู่สภาพเดิมนั้นด้วย”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๑๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี